

ותנינן רחמיה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל, חינון אשחכחו טפסין ואמרו ה' וגו', ע"כ, כי הדבר פלא שאחר כל הניסים ונפלאות שראו בני עדיין יאמרו ה' בקרבנו, ולהבין הדברים ע"ד הפשט, (עיי"ש בזוה"ק מש"כ ע"ד הסוד) שזדאי ידעו בני שהשי"ת משדד המערכות, כי ראו כל הניסים והנפלאות, אלא ששאלו ה' בקרבנו דייקא, צחוק סדר הטבע, אם גם צחוק סדר הטבע יש הנהגה פנימיות שהכל הוא ע"י הקב"ה, וע"י נדוד ספק זה כי הנהגת סדר הטבע הוא ע"י סבה ומסובב, אז ויבא עמלק, כי כשיש לבני אחיה גייעה להסדר הזה של סבה ומסובב ומקרה אז יש ח"ץ לעמלק שליטה עליהם.

[מסכת]

כתיב (שמות י"ז ז') ועל נסותם את ה' לאמר ה' בקרבנו חס חין, וזרש"י מביא חז"ל דע"י השאלה הזו נגרס להם ביחא עמלק, משל לאדם שהרכיב צנו על כתיפו ופגעו באדם אחד אמר לו אותו הבן ראית את אבא אמר לו אביו חינוך יודע היכן אני השליכו מעליו וצא הכלב ונשכו, בכדי שיבין שהאבא שומר עליו, כן בני, הקב"ה מזמין להם כל לרכיבם והם שואלים ה' בקרבנו חס חין, אז מגרה בהם את הכלב ונושך אותם, עיי"ש, ובזוה"ק (בשלח דף סד:) איתחא ח"ר אבא מאי דכתיב ה' בקרבנו חס חין, וכי טפסין הו' ישראל דלא ידעו מלה דא, והא וזמו שכינתא קמייהו ועוני הכבוד עליהו דסחרין להו ואינון אמרו ה' בקרבנו חס חין, גוברין דחמו זו יקרא דמלכיהון על ימא,

ד

הסבה לרע נתהפך לפתח הגאולה

לסעודת אחשורוש, והכניעו עלמם למרדכי הלדיק, אז נתהפך הכל, ואותה הסעודה שגרמה להרע, היתה הגורם שאסתר חיה למלכה וממנה באה הישועה, נמלא כאשר הבינו בני והכירו שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם ודבקו עלמם אל פנימיות ההנהגה, אז הסבה לרע נתהפך לסבה להגאולה. והוא כמו שכתוב עת לרה היא ליעקב וממנה יושע, שמהלרה גופא באה הישועה, ומרמז השפ"א (לפורים תרנ"ז) כי ממנה אותיות מהמן, שמהמן גופא באה הישועה, שע"י עלתו להרוג את ושתי עלתה אסתר למלכות, ומהלרה גופא באה הישועה כדכ' (תהלים מו' ב') עזרה בצרות נמלא.

ואם חנו רואים כי לאחר תשובתם נתהפך

כשנתבונן צמטשה המגילה נראה חין שכל אותן הדברים שהיו סבה להרע, ע"י התשובה של בני ישראל והפכו להסבה להגאולה, כי כל יסוד הגלות נגרס ע"י שנהנו מסעודת אחשורוש כמו שאמרו חז"ל, ועל ידה נעשה כל המעשה עם ושתי והמן עלה לגדולה. כי יסוד החטא של נהנו מסעודת אחשורוש, ה' שדבקו את עלמם לסדר של סבה ומסובב, והתנגדו להסדר של זמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, כי חשבו כי כל הצרות באים ע"י אי הכנעתו להמלכות ואדרבה ע"י שילכו ויתקרבו למלכות וישתדלו אלל המלכות עפ"י דרך הטבע יגרום להם טובה, וכשבני הלכו בדרך הזה מיד ויבוא עמלק, וצא עליהם לרת המן. אבל כאשר עשו בני ישראל תשובה, והבינו שחטאו צמה שהלכו

לא כדת, ע"י הלא-יצוא אל המלך, וזה ע"י כח
התשובה המהפך הזדונויות לזכויות.

ומאירים הדברים בפתיחת ר"ש נר
נחמני שדרש הקרא תחת הנעלון יעלה צרוש,
שנפשות אנו מפרשים מלת תחת מלשון חילוף
כמו שאומרים זו תחת זו, שנמקום הנעלון הוא
המן יעלה מרדכי, אך יתכן הפירוש הוא מלשון
תחת שלמטה הימנו, היינו שתחת הנעלון הי'
מונח כל הזמן הצרוש, שתחת ההנהגה החילונית
של הנעלון, הוא המן, שנראה ח"י שמביא כליון
לכלל ישראל, מוכן הנהגה פנימיות של צרוש, שכל
זה יתהפך לסבה לעליית מרדכי לגדולה, וממנה
יהיה הגאולה, ותחת הסרפד יעלה הדם שתחת
ושתי שהיתה סבה לגלות, הי' מוכן כל הזמן
הסבה לגאולה, היא אסתר, אך הי' הדבר תלוי
בהנהגת בני"י, שאם הם מתנהגים כפי הסדר של
סבה ומסובב, אז נשאר הדבר כסבה לרע, כפי
המראה החילוני, אבל כאשר הם מתדבקים אל
פנימיות ההנהגה, אז נתגלה להם מה שיש תחת
אותן המקרים הנראים לעיניים כגורמים לרע,
וזה הי' צימי מרדכי ואסתר, שע"י הדברי הלומויות
וזעקתם נהפוך הוא, ופור המן נהפוך לפורנו
שהסבה שהיתה סבה להגלות נהפכה להסבה
להגאולה.

ומה שמלינו שיש ענין של שחוק צפורים,
וכן מלינו בחז"ל בספר יצירה שאמרו על חודש
אדר המליך אות ק' בשחוק, משמע שיש בו איזה
ענין של שחוק, הציחור בזה הוא, כי עיקר השחוק
מלינו אלל גאולה העתידה, דכ' אז ימלא שחוק
פינו, (תהלים קכו'), וכן כתיב יושב צשמים ישחק,

הסבה לרע לסבה לטוב, אנו יודעים כי באמת כל
הזמן הי' מוכן אותו דבר לסבה לטוב, אלא
שהדבר תלוי צנ"י, כי אם יתדבקו עלמם בסדר
הטבע של סבה ומסובב, אז ילמח מזה רע כפי
הנראה לעיניים, אבל אם יצינו פנימיות ההנהגה,
שהקצ"ה הוא המנהיג את עולמו, אז יתגלה להם
הפנימיות של ההנהגה, אשר כל מה שהי' נראה
סבה לרע הי' באמת לטובתם וסבה לגאולתם,
והוא הדבר שאמרנו שהקצ"ה סידר את עולמו
אופן צחוק אופן, וצפנימיות, הכל מוכן לסבה
לטובה.

במגילת סתרים (להנתיבות) מבאר
שבהמגילה רואים אנו את הענין של זדונויות
נעשית לו כזכויות בתשובה מאהבה, והוא כאשר
ביארנו כי הסבה לרע נהפך לסבה לטוב, כי זה
הוא באמת הציחור העמוק בהא דאמרינן
דנעשית לו כזכויות, שע"י התשובה נתהפך
הסבה לרע שהוא החטא-לטוב, כי החטא גרם לו
שישבו ויתקרב לצורא, נמלא דיש להחטא מקום
בהצריאה, וכלשון החניא (פ"ז), „ועל תשובה
מאהבה כזו אמרו שזדונויות נעשו לו כזכויות הואיל
וע"י זה בא לאהבה רבה זו“, וע"י תשובתו נעשה
החטא למפרע לסבה לטוב^{19708/2018}, וכמו אז שהחטא של
נהנו מסעודת החשורוש, ע"י תשובתם נתהפך
לסיבה להגאולה, כן בכל אדם התשובה מהפך
החטא עד שהחטא יהי' סיבה להגאולה הפרטיות
שלו, וכן מפרש השפ"א (לפורים תרל"ז) את
הכתוב (אסתר ד' ע"ז) וכן אצוא אל המלך אשר
לא כדת, שהכוונה שהתקרבות אל המלך, הוא
הצורא ית', יהי' ע"י החטא עלמו, וזה הפי' אשר

יבאופן אחר מוסבר הענין של תשובה מאתבה זדונויות נעשית לו כזכויות, כי באמת כל דבר נעשה ע"י רצון השי"ת ומה
שעשה החטא הי' בו ג"כ רצון השי"ת, אלא שהחוטא משתלם על חטאו, וכשעושה תשובה אז הרי המעשה שעשה הוא
זכויות, כי הי' רצון השי"ת, ע"י בשפ"א פ' ויגש תרנ"ח, ובספר צדקת הצדיק אות מ' ואות ק'. ולקמן פ' פרה אות ד' מוסבר
הענין ביתר אריכות.

כי שחוק פירושו כמו משחק, שנראה שהכל נאבד ולצסוף נחפך הכל לטוב, והוא כמו "שפיל", וענין השחוק לעת"ל הוא, כי אז יתצרר לכלל ישראל צנהירות אשר כל מה שהי נראה לנו צאורך הגלות כסבה לרע, ושהי שלא לטובותינו, צאמת הי הכל גורם להגאולה, וכמוש"כ (זכרי"י וי) והי כאשר לא זנחתי, כי לעתיד יתצרר לנו אשר מעולם לא עזב השי"ת את עמו, וכל מה שעצר עלינו הי לטובותינו, וזהו ענין השחוק, והגאולה של מרדכי ואסתר הוא מעין אותה הצהירות שהי לעתיד לבא כי אז כל הסיבות שהיו גורמות לרע נהפכו לסיבה להגאולה, ולכן יש צו ענין של שחוק, מעין השחוק של העתיד, "אז ימלא שחוק פיני".

במדרש רבה (ויאל) נעל הקצ"ה שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בנים, אתה אמרת והי ה' לי לאלקים, חייך כל טובות ונחמות שאני גותן לבניך כלשון הזה, והי ציוס ההוא ילאו מים חיים, והי ציוס ההוא יוסף שנית ידו וגו', וצביאור דברי המדרש כותב השפ"א (לפ' וילא, חר"ם) כי מלת והי, יסודו הוא לשון עבר הי, ורק ע"י הוי"ו נחפך מלשון עבר ללשון עתיד, ולכן בגאולה העתידה כל הנוצאות שנאמרו עלי נאמרו כלשון והי, כי הלשון והי מורה על אופן הגאולה, כי אז יתצרר איך שכל מה שעצר עלינו בהגלות הי לטובה, ואיך שכל הגלות היחה כהכנה להגאולה וחלק מהגאולה, ועל דבר זה מורה מלת והי, שהעצר יתחפך להעתיד, ושמהעצר עלינו צגלות יתחבה הגאולה, עיי"ש בדבריו, כי בגאולה העתידה תהי גלוי לעין כל שכל הגלות היחה סבה לטוב. ובמיוחד לנו רואים

דבר זה אלל יוסה"ל עם השצטי י-ה, כאשר אמרו חז"ל כי הפגישה של יוסף עם אחיו מרמזת להגאולה העתידה, ושם לנו רואים צחוש איך שאותו האיש אשר חשבו כל הזמן שהוא השונא שלהם ומצקש רעתם, זה האיש הוא אחיהם, וכל מה שעשה הי לטובתם, וזהו רק משל לגבי צהירות ההשגה שתיי בגאולה העתידה אשר כל הצרות שהי נדמה להם לרע, הי ממש לטובתם, (עי' מי השילוח ריש פ' חקת), וכמו שמפרש השפ"א שלכן נקרא הקצ"ה צעל הנחמות, כי הנחמה האמיתית נקראת שמראה שאין כאן לרה כלל, ודבר זה רק ציד הקצ"ה, וכאשר יגאלנו צמה"צ ויאמר אנכי אנכי הוא מנחמכם, תהי הנחמה שכל הגלות היחה לטובותינו ולא הי כאן לרה צכלל. וזהו כונת הכתוב היינו כחולמים, כי אז יהי נראה כל הגלות כחלום, שתיי הצהירות אלל צויי שהכל הי לטובתם עד שהכל יהי נדמה להם כחלום.

וגאולה זו של מרדכי ואסתר היחה מעין הגאולה העתידה, ולכן עושין משחה צפורים, כי המשחה אשר הי סבה לכל הגלות נחפך לסבה לטוב, (עי' שפ"א לפורים תרל"ז). ויש כח מיוחד צחודש הזה להפך את הרע לטוב, ככתוב (אסתר ט' כצ) והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ולכן צחודש הזה יש ענין של שחוק, המליך אות ק' צשחוק, הכל להפך הרע לטוב, אזל צריכים לראות שהשמחה והשחוק יהיו מעין השחוק דלעת"ל, שחוק דקדושה, ושלא יצוא מהשחוק לידי קלות, ולזה אולי רמזו המליך אות ק' צשחוק, שצריכים להמליך האות ק' המרמז לקדושה על השחוק.

י' ובשפ"א מפרש הכתוב אשר מכתם אותי כדברי הגמ'. בשבת (פח.) שלי אשר יש לפרש יישר כחך, יישר כחך שמכתם אותי.

י' וכמוש"כ בספרים שכמו שחודש אלול הוא קודם תשרי, וחוא ענין של תשובה מיראה כן חודש אדר הוא קודם ניסן. ענין של תשובה מאחבה, ותשובה מאחבה מהפך הזדונות לצכויות, לכן חודש זה מסוגל להפך בו הרע לטוב.